

UNIVERZITA HRADEC KRÁLOVÉ

Oddělení informačních technologií

Podpora digitalizace procesů VVŠ

Fondu rozvoje sdružení CESNET, z.s.p.o.

Oblast I.

Tematický okruh:

A. Využití a rozvoj služeb e-infrastruktury CESNET a moderních informačních a komunikačních technologií ve výukovém a vzdělávacím procesu, při tvůrčí a vědeckovýzkumné činnosti a při řízení veřejných vysokých škol a Akademie věd ČR.

h) optimalizaci poskytované podpory digitalizace procesů VVŠ a komunikaci se státem zajišťovanou sdružením jako neveřejným operátorem KIVS. Očekává se jeden společný projekt s finanční dotací pro řešitelský tým zaměřený na plnění legislativních požadavků v oblasti implementace Zákona č. 12/2020 Sb. a Zákona č. 261/2021 Sb. včetně aktivní komunikace na národní úrovni při řešení aktuálních problémů VVŠ.

Hlavní řešitel projektu

Mgr. Michal Zámečník

Současný stav řešeného problému

Podávaný projekt navazuje na činnosti a analýzy prováděné v rámci projektu Fondu rozvoje Cesnetu, který byl přijat v roce 2024 pod názvem Podpora digitalizace procesů VVŠ a byl plánován do konce dubna 2025. Přijatý projekt v době podání navazujícího projektu není dokončen a na jednotlivých výstupech se aktivně pracuje. Příkladem systematické práce řešitelského kolektivu je například soupis požadavků na digitální důkazy v agendě A3791, byly vytvořeny podpůrné návody pro aplikace eDokladů na VŠ a je připravován na začátek března 2025 ve spolupráci s KC DIA seminář správců RPP. Zásadní událostí byla novelizace zákona 12/2020 Sb., která byla přijata 8. února 2025 zákonem 23/2025 Sb., a která posouvá účinnost Zákona o právu na digitální službu z 5 na 7 let, tedy na datum 1. 2. 2027. Odkladem účinnosti zákonodárci reagují i na podněty našeho týmu, který v této souvislosti aktivně komunikoval se zástupci odpovědných orgánů a doporučoval odklad pro celkovou nepřipravenost ze strany státních orgánů. I přes odklad je i nadále nutné aktivně sledovat vývoj legislativy, jelikož existuje podnět skupiny opozičních poslanců na zpochybnění návrhu odkladu zákona 12/2020 Sb. formou přílepku k zákonu 127/2005 Sb. o elektronických komunikacích. Nadále je nutné vytvářet systematický tlak především na MŠMT, aby aktivně připravovalo národní agendové informační systémy eEDU (registr dětí, žáků a studentů) a eSIMS (AIS který bude předávat informace o statutu studenta v max. 7denním intervalu, aktuální SIMS předává informace 1 krát za čtvrt roku), které budou dodávat potřebné digitální důkazy do základních registrů, protože existuje hrozba, že tato povinnost bude přenesena na VVŠ, které na provozování těchto systémů nemají dostatečné prostředky a vybavení. Pro stát je výhodnější mít centrální AIS a garantovat dostupnost dat v režimu 24/7/365 pouze jednou na centrální úrovni.

Řešení zákonných povinností v oblasti digitalizace je závislé i na spolupráci se zástupci eGovernmentu, Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvem vnitra, Digitální a informační agenturou, NAKITem, Ministerstvem práce a sociálních věcí a Českou konferencí rektorů. Jednotlivé procesy, které jsou vhodné pro digitalizaci a mohou přinášet praktické pozitivní dopady pro uživatele, a tímto způsobem významně přispívají k odbourávání byrokracie, nevlastní IT pracovníci, právníci či referenti, ale managery jednotlivých institucí. Chceme-li prosadit změnu je nutné nejdříve identifikovat vlastníky těchto procesů a přesvědčit je o jejich odpovědnosti za tyto procesy a užitečnosti a/nebo potřebnosti digitalizace těchto procesů. Existuje druhá forma digitalizace procesů a to na základě zákonných povinností. Tyto povinnosti je potřeba analyzovat, popsat dopady na VVŠ, vytvořit a prosadit jednotnou metodiku či výklad a upozornit na případné rizika, která z těchto povinností plynou. Následně je možné začít s řešením praktických dopadů v jednotlivých institucích a oblastech.

Digitalizace procesů na vysoké škole je způsob, jak zefektivnit a zjednodušit výuku, administrativu, komunikaci a spolupráci mezi studenty, učiteli a dalšími zainteresovanými stranami. Pokud chceme pokračovat s digitalizací procesů na vaší vysoké škole, můžeme se řídit následujícími kroky:

- Analýza současného stavu procesů, jejich slabých a silných stránek, potenciálu pro zlepšení a digitalizaci.
- Stanovení vize, strategie a plánu digitalizace, včetně definice priorit, cílů, indikátorů, zdrojů a časového harmonogramu.
- Výběr vhodných digitálních nástrojů, platform a aplikací, které budou podporovat digitalizaci procesů, zohledňující jejich funkčnost, bezpečnost, kompatibilitu, dostupnost a udržitelnost.
- Implementace digitálních řešení do procesů, včetně testování, ladění, optimalizace a integrace s existujícími systémy.
- Školení a podpora uživatelů digitálních řešení, včetně studentů, učitelů, administrativních pracovníků a dalších zainteresovaných stran.

- Monitorování a hodnocení dopadů digitalizace na procesy, výsledky a spokojenost uživatelů, včetně sběru zpětné vazby a návrhů na další zlepšení.

Pro úspěšnou digitalizaci procesů na vysoké škole budeme potřebovat tým osob, které mají různé role a dovednosti, ale hlavně podporu managementu.

Základní legislativní povinnosti pro oblast digitalizace:

Zákon 12/2020 Sb., o právu na digitální služby, je základním právním předpisem, který upravuje digitalizaci procesů ve veřejné správě. Tento zákon stanoví, že fyzické a právnické osoby mají právo na poskytnutí digitálních služeb orgány veřejné moci a právo činit digitální úkony. **Zároveň ukládá orgánům veřejné moci povinnost poskytovat digitální služby a přijímat digitální úkony, pokud je to technicky možné a účelné.**

Povinnosti pro VVŠ:

- Znat a dodržovat zákon o právu na digitální služby a další související zákony, jako jsou zákon o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, zákon o základních registrech, zákon o elektronické identifikaci a další.
- Sledovat a využívat katalog služeb, který obsahuje informace o všech dostupných digitálních službách a úkonech, jejich popis, podmínky a způsob provedení.
- Spolupracovat s Digitální a informační agenturou, která je pověřena koordinací a podporou digitalizace ve veřejné správě, včetně poskytování metodické pomoci, školení, standardů a nástrojů.
- Zapojovat se do komunikace a spolupráce s ostatními orgány veřejné moci, uživateli služeb, zástupci občanské společnosti a odborníky na digitalizaci, například prostřednictvím pracovních skupin, konferencí, seminářů, webinářů a dalších forem.
- Hledat a šířit osvědčené postupy, příklady dobré praxe a inovativní řešení v oblasti digitalizace.

Zákon 261/2021 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s další elektronizací postupů orgánů veřejné moci, je nový právní předpis, který má za cíl zjednodušit a zrychlit komunikaci mezi občany, podnikateli a státem pomocí digitálních služeb a úkonů. Tento zákon obsahuje řadu změn a doplnění stávajících zákonů, jako jsou například zákon o správě daní a poplatků, zákon o státní správě a samosprávě v oblasti školství a školských zařízení, zákon o vysokých školách, zákon o sociálním zabezpečení a státní politice zaměstnanosti, zákon o zdravotním pojištění, zákon o veřejných zakázkách, zákon o ochraně osobních údajů, zákon o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, zákon o právu na digitální služby a další.

Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, je základním zákonem, který upravuje fungování vysokých škol v České republice a v následujícím období se očekává jeho aktualizace, které bude mít dopad na digitalizaci procesů.

Vyhláška č. 277/2016 Sb., Vyhláška o předávání statistických údajů vysokými školami a její připravovaná novelizace.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1183 ze dne 11. dubna 2024, kterým se mění nařízení (EU) č. 910/2014, pokud jde o zřízení evropského rámce pro digitální identitu. Toto nařízení má přímý dopad na povinnosti VŠ, ale při správném projednání může poskytnout i přijatelné benefity.

Vysoké školy jsou povinny zajišťovat i dostatečnou a bezpečnou IT infrastrukturu, konektivitu a ochranu osobních údajů podle zákona a vyhlášky o kybernetické bezpečnosti nařízení Network and Information System Directive 2 (NIS2) a GDPR. Těmto tématům se navrhovaný projekt věnuje pouze okrajově.

Z výše uvedeného je patrné, že se jedná o komplexní problematiku, která se dynamicky mění a na tyto změny musí VVŠ minimálně z pozice orgánů veřejné moci reagovat. Paralelně s podávaným projektem do FR Cesnetu jsou řešeny i další projekty NPO, SDG, PPROVŠ, které se v rámci celé problematiky komparativně doplňují a vzájemně na sebe navazují.

Cíle řešení

Cílem projektu je podpořit digitalizaci procesů VVŠ, a tím přispět k modernizaci, efektivitě a kvalitě vysokoškolského vzdělávání, výzkumu a inovací v České republice. Podávaný projekt navazuje na činnosti a analýzy prováděné v rámci projektu Fondu rozvoje Cesnetu, který byl přijat v roce 2024 pod názvem Podpora digitalizace procesů VVŠ a byl plánován do konce dubna 2025. Projekt bude reagovat na aktuální legislativní požadavky především v oblasti implementace Zákona č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby, a Zákona č. 261/2021 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s další elektronizací postupů orgánů veřejné moci a bude reagovat na připravovanou novelizaci Zákona č. 111/1998 Sb. Zákon o vysokých školách., Vyhlášku č. 277/2016 Sb., Vyhláška o předávání statistických údajů vysokými školami a její připravovanou novelizaci. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1183 ze dne 11. dubna 2024, kterým se mění nařízení (EU) č. 910/2014, pokud jde o zřízení evropského rámce pro digitální identitu.

Podávaný projekt se snaží **pro celou komunitu VVŠ** zajistit potřebné informace v navrhovaných oblastech:

- 1. Udržitelnost funkčního konsorcia** – řídicí výbor projektu / úloha zastupování VVŠ směrem k managementu VVŠ, MŠMT a státu v oblasti digitalizace, sdílení informací, účast na jednáních týkajících se digitalizace napříč oblastmi týkajícími se činností VVŠ, udržení osvětové platformy.
- 2. Legislativní požadavky** – Analýzy legislativy týkající se digitalizace činností VVŠ částečně již vznikly a částečně vznikají v rámci jiných projektů, cílem tohoto projektu je vytvoření platformy pro sdílení analýz a jejich připomínkování, včetně identifikace potenciálních implementačních problémů, jejich konzultace a případná eskalace. Tam kde mají VVŠ zákonné zmocnění vytvářet tlak na příslušné instituce, aby nám byly schopné dodávat digitální důkazy.
- 3. Požadavky na rozvoj IS v rámci digitalizace** – podpora VVŠ v oblasti řízení IT projektů. Metodická podpora digitalizace procesů v oblasti řízení IT projektů vedoucí k výběru optimálního způsobu řešení se zaměřením na efektivní zapojení a nastavení fungování interního vývoje, s přihlédnutím ke specifickým VVŠ.
- 4. eAplikace státu (eEDU a eSIMS) a jejich využitelnost pro VVŠ** – digitální nástroje a služby, které poskytuje MŠMT nebo veřejné instituce pro zlepšení efektivit a přístupnosti veřejných služeb. Tyto aplikace mohou být velmi užitečné pro vysoké školy (VVŠ), protože mohou zlepšit administrativní procesy, zvýšit transparentnost a zlepšit komunikaci, zároveň je nutné sledovat nákladovost ze strany VVŠ, aby poměr přínosu a nákladů byl přiměřený.

5. **EUDIW** – Evropská peněženka digitální identity, příprava praktické analýzy na téma, jak v českém právu zavést potvrzení o studiu jako elektronické potvrzení atributů nebo jiný vhodný elektronický objekt vydávaný MŠMT zdarma do EUDIW, který bude mít přeshraniční uznatelnost v EU, vč.:

- podpůrných argumentů pro use case potvrzení o studiu jako klíčové součásti EUDIW, vč. návaznosti na průkaz studenta
- posouzení kompatibility s European Student Card Initiative
- promítnutí relevantních praktických zkušeností z rozsáhlého pilotního projektu DC4EU, který se zaměřuje primárně na vzdělávání
- manažerského shrnutí pro českou konferenci rektorů a další stakeholdery

Další cíle projektu:

- Vytvoření a provozování jednotného uložení pro komunikaci VVŠ, které bude umožňovat snadný a bezpečný přístup ke sdílení pracovních materiálů a výstupů.
- Zavedení a rozšíření používání prostředků ztotožnění NIA a SONIA pro přihlašování k digitálním službám a úkonům VVŠ a státu, které budou zajišťovat vysokou úroveň bezpečnosti, důvěry a komfortu pro uživatele.
- Zlepšení kvality a dostupnosti dat o VVŠ a jejich činnosti, která budou sbírána, ukládána, analyzována v souladu s principy otevřených dat, umělé inteligence a strojového učení, a která budou sloužit pro podporu rozhodování, hodnocení, plánování a zlepšování procesů VVŠ a státu.
- Zvýšení spolupráce a sdílení zkušeností, znalostí a osvědčených postupů mezi VVŠ, státem a dalšími partnery v oblasti digitalizace, například prostřednictvím udržování komunit, prezentací na konferencích či odborných seminářích.
- Zvýšení informovanosti a zapojení uživatelů digitálních služeb a úkonů VVŠ a státu, například prostřednictvím vytváření a šíření informačních, analytických či metodických materiálů.

Způsob řešení

Řešitelský kolektiv bude naplňovat jednotlivé cíle projektu a ve spolupráci připraví vhodné výstupy pro potřeby celé komunity VVŠ.

Podpora školám: K dispozici bude metodická podpora pro školy, která jim pomůže s procesem digitalizace.

Vzdělávání: Předávání informací v rámci komunity.

Sdílení dobré praxe: Školy se mohou zapojit do sdílení dobré praxe a získat zkušenosti od kolegů z jiných škol.

Prezentace výsledků

Výstupy projektu formou analýz a metodických pokynů budou zpřístupněny členům sdružení. Projekt počítá s organizací semináře a prezentací výstupu projektu pro členy sdružení v dohodnutém termínu a místě. Výsledky budou prezentovány i formou závěrečné zprávy projektu a na webových stránkách univerzity. Cílem je výstupy prezentovat průběžně a zajistit konkrétní výstupy a cíle pro celou komunitu v souvislosti se zákonnými povinnostmi VVŠ.